

LAPIN SAIRAANHOITOPIIRI
LAPLAND HOSPITAL DISTRICT

Potilasturvallisuus ja vaaratapahtumien ilmoitusjärjestelmä HaiPro Lapin sairaanhoitopiirissä

Miten organisaation turvallisuuden tilaa tulisi arvioida ja edistää?

Tarkastellaan näkyvää,
helposti mitattavissa olevaa,
organisaation jäsenten
käyttäytymistä

Pyritään saamaan kokonaiskuva
organisaation toiminnasta
turvallisuuden näkökulmasta

Ehkäistään yksilöiden
ongelmallista käyttäytymistä,
vahvistetaan toivottua
käyttäytymistä

Pyritään lisäämään
organisaatiossa vallitsevaa
ymmärrystä siitä, miten
organisaatio toimii ja miten
työtä voidaan tehdä
turvallisemmin

Turvallisuus

- turvallisuus on organisaation toiminnan ominaisuus
- turvallisuus ei ole vain jonkin (esim. vaaratapahtumien, tapaturmien, ei-toivottavan käyttäytymisen) poissaoloa vaan jotakin läsnä olevaa
- turvallisuutta luodaan jatkuvasti päivittäisessä työssä organisaation eri osien toimiessa yhdessä

Reiman & Oedewald (2008) Turvallisuuskriittiset organisaatiot. Onnettomuudet, kulttuuri ja johtaminen

Reiman, Pietikäinen & Oedewal (painossa) Multi-layered approach to patient safety culture. Quality and Safety in Healthcare.

Turvallisuuskulttuuri

Turvallisuuskulttuuri on organisaatiossa vallitsevaa

- kykyä ja tahtoa **ymmärtää** turvallisuutta, vaaroja ja sitä, miten niitä voidaan ehkäistä,
- kykyä ja tahtoa **toimia** turvallisesti ja estää vaaroja toteutumasta

Turvallisuuskulttuurissa on kysymys organisaation potentiaalista tai kyvykkyydestä turvalliselle toiminnalle.

Reiman, Pietikäinen & Oedewald (painossa). Multi-layered approach to patient safety culture. Quality and Safety in Health Care

Potilasturvallisuus, yhteinen asiamme:

Suomalainen potilasturvallisuusstrategia 2009-2013

MISSIO: Edistämme potilasturvallisuutta yhdessä
VISIO vuoteen 2013 mennessä: Potilasturvallisuus on ankkuroitu toiminnan rakenteisiin ja toimintatapoihin: hoito on vaikuttavaa ja turvallista.

NÄKÖKULMAT: kulttuuri, johtaminen, säädökset ja vastuu

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan alainen osaamisen ja yhteistyön jaosto valitsi kehittämisalueeksi potilasturvallisuuden edistämisessä tarvittavan osaamisen ja yhteistyön

Potilasturvallisuus

- Terveydenhuollossa toimivien yksilöiden ja organisaatioiden periaatteet ja toimintatavat, joiden tarkoitus on varmistaa potilaan hoidon turvallisuus sekä suojata potilasta vahingoittumasta
- Potilaan näkökulmasta sitä, että potilas saa tarvitsemansa ja oikean hoidon, josta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa
- Sisältää laite-, lääkehoidon sekä hoidon turvallisuuden

Säädökset

Lainsäädäntö edellyttää, että toiminnan on oltava ammatillisesti ja tieteellisesti asianmukaista, näyttöön ja hyviin hoito- ja kuntoutuskäytäntöihin perustuvaa, laadukasta ja turvallista keskeiset säädökset:

Suomen perustuslaki 731/1999

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994

Kansanterveyslaki 66/1972

Erikoissairaanhoitolaki 1062/1989

Laki yksityisestä terveydenhuollosta 152/1990

Mielenterveyslaki 1116/1990

Potilasvahinkolaki 585/1986

Läkelaki 395/1987

Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista 1505/1994

Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta 298/2004

Henkilötietolaki 523/1999

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999

Kielilaki 423/2003

Laki kunta- ja palvelurakennemuutoksesta 169/2007

Esitys terveydenhuoltolaiksi. Terveydenhuoltolakityöryhmän muistio. STM:n selvityksiä 2008:28

Haittavaikutusten kerääminen Suomessa

Lääketieteellisen hoidon haittatapahtumat kirjataan potilasasiakirjoihin

Valvira :hoitoilmoitusrekisteri

Lääkelaitos :sivuvaikutusrekisteri, implanttirekisteri, laitteiden ja tarvikkeiden vaatimuksenmukaisuus-valvonta

Potilasvakuutuskeskus :potilasvahinkolain (585/86) mukaiset potilasvahingot

Kantelut, muistutukset

Haittatapahtumien ilmoitusjärjestelmät

HaiPro vaaratapahtumien raportointijärjestelmä

- VTT:n ja Lääkelaitoksen yhteisessä tutkimushankkeessa yhteistyössä Peijaksen sairaalan, Tampereen Lääkärikeskus Oy:n ja TAYS:n sydänkeskuksen kehittäminen vaaratapahtumien raportointijärjestelmä
- Valtakunnalliseen käyttöön v.2007, yli 40 organisaatiota
- Selainpohjainen, järjestelmällinen ja helppokäyttöinen raportointityökalu
- Oleellista:
 - vapaaehtoisuus
 - luottamuksellisuus (anonyymisyys)
 - rankaisemattomuus/syyllistämättömyys
- Lähtökohtana:” Erehtyminen on inhimillistä – anteeksianto jumalallista” (Alexander Pope 1711)
- Etsitään tapahtumien syitä (systeemi) eikä syyllisiä

Millaisia tapahtumia ilmoitetaan

- Läheltä piti –tapahtuma = vaaratapahtuma, joka olisi voinut aiheuttaa haittaa potilaalle. Haitalta vältytty joko sattumalta tai siksi, että poikkeama tai vaaratilanne havaittiin ja haitalliset seuraukset pystyttiin välttämään
- Haittatapahtuma = vaaratapahtuma, joka aiheutti haittaa potilaalle (esim. tilapäistä tai pysyvää vammaa tai vahinkoa, kärsimystä)

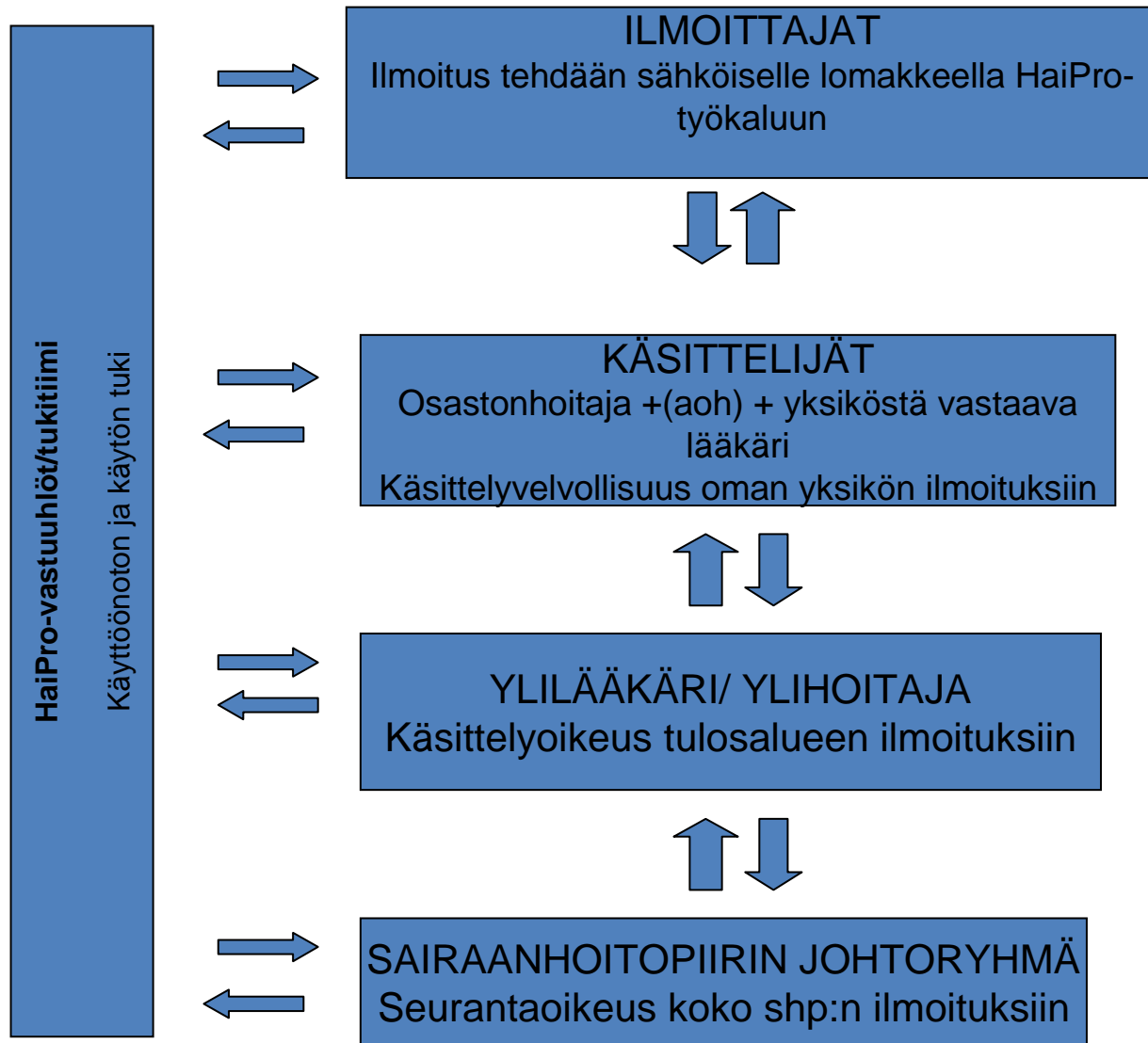

Haittatapahtumien raportointi - miksi?

- potilasturvallisuus paranee
- virheistä oppiminen -> yksiköiden ja organisaatioiden kehittäminen, mm. toimintatapojen kehittäminen
- koulutukset, ohjeistukset ja tarv. varoitukset
- avoimempi kulttuuri, syyllistämättömyys

Vaaratapahtumista ilmoittaminen

1. Vaaratilanteen tunnistus
 - ilmoittaja
2. Ilmoituksen teko
 - ilmoittaja
3. Ilmoituksen vastaanotto
luokittelu ja analysointi
 - käsittelijä
4. Päätöksenteko
jatkotoimista
 - käsittelijä ja/tai ylemmän tason päättäjät
5. Seuranta ja arviointi
 - käsittelijä, ilmoittaja ja/tai ylemmän tason päättäjät

Potilaalle kertominen

- haittatapahtuman sattuessa siitä kerrotaan avoimesti potilaalle ja hänen toivoessaan myös hänen läheisilleen
- tapahtuma ja mahdolliset seuraukset käydään läpi heidän kanssaan
- pyydetään anteeksi tapahtunutta
- kerrotaan, miten haittatapahtuman uusiutumista jatkossa pyritään estämään
- pyritään siihen, että vahinkotilanteessa osallisena ollut henkilö kertoo siitä potilaalle itse tarv. ptl:lle ja/tai hänen omaisilleen tarjotaan ammatillista apua

HaiPro - kunnat

- kustannukset: 0,90€/vakanssi/vuosi + 1200€
- selainpohjainen ohjelma, Awanic hallinnoi
- organisaatiopuu

HaiPro - kunnat

- pääkäyttäjä, joka huolehtii organisaatitiedot ajan tasalle, tekee käyttäjätunnukset ja salasanat
- Kunnista pitää saada ip-osoite, johon tehdään yhteys haipro-palvelimelta. Ohjelman käyttöönotto on helppo toimenpide. Lisäksi tarvitsemme vakanssimäärän laskutusta varten.
- Rovaniemellä on tällä hetkellä 23 ilmoitusta.(mukaan 4/2010)